

Posudek vedoucího bakalářské práce Anny Roubalové
Jan Steklík v rámci i mimo rámec Křižovnické školy

Univerzita Karlova
Fakulta humanitních studií
Studium humanitní vzdělanosti

Jaroslav J. Alt
2019

Jak již název práce napovídá, studentka se věnuje výtvarné tvorbě Jana Steklíka, která souvisí s činnostmi a aktivitami Křižovnické školy čistého humoru bez vtipu a její komparaci se Steklíkovou tvorbou čistě individuální, na skupinových aktivitách KŠ ne až tak závislé. Zdroji, z kterých studentka čerpá, jsou především texty katalogů jak k výstavám Křižovnické školy, tak k výstavám autorským. Studentka pracuje systematicky, začíná charakteristikou Křižovnické školy a její stručné historie a aktivit, zmiňuje i represivní reakce režimu zvláště potom, co někteří z členů Křižovnické školy podepsali Chartu 77. V souvislosti s útoky režimu na produkce kapely Sen noci svatojánské band uvádí jako určitou paralelu výstavu Zvrhlé umění (Entartete Kunst), uspořádanou nacisty v roce 1937 v Mnichově, na které byla díla moderních umělců vystavována společně s díly duševně nemocných. Nejsem si úplně jistý, zda lze tuto paralelu vést takto přímo, ale studentka toto srovnání v práci chtěla mít. V další podkapitole se Anna Roubalová věnuje podrobnější charakteristice Křižovnické školy, její struktuře a jejímu programu postavenému důsledně na maximální otevřenosti, vzájemné toleranci a respektu, a důsledně deklarovaném ne-programu.

Dále Anna Roubalová představuje několik nejvýraznějších osobností Křižovnické školy a věnuje jim krátké medailonky, včetně reprodukcí pro toho kterého umělce charakteristického díla. Podle mého názoru mohl být tento výběr poněkud širší, aby lépe představil skutečně velkou rozmanitost a různorodost tvorby jednotlivých členů školy. Rozhodně mi zde chybí zmínka o tvorbě Naděždy Plíškové.

V další kapitole se studentka věnuje již přímo osobnosti Jana Steklíka a jeho tvorbě. Ve zkratce uvádí základní životopisná data, v následující podkapitole se snaží, podle mého názoru poměrně zdařile, charakterizovat Steklíkovu tvorbu jak z hlediska sounáležitosti s Křižovnickou školou a účastí na jejích skupinových aktivitách, tak i z pohledu na jeho tvorbu individuální, která je leckdy mnohem tišší, minimalistická a v důsledku toho velmi intimní. Vlastní umělcovu tvorbu a její posuny pak sleduje relativně podrobněji od raných děl druhé poloviny padesátých let, kdy lze jeho práce charakterizovat jako expresionistické, inspirované například díly Georgese Rouaulta. Sleduje pak období informální tvorby, ve Steklíkově podání hravé, humorné a výsostně svobodné, s výraznou snahou o rušení hranic mezi uměním a životem.

V samostatné podkapitole studentka zmiňuje velmi důležitou oblast Steklíkovy tvorby, kterou je kresba a s ní související tvorba ilustrační. Zdůrazňuje dále i Steklíkovy konceptuální hry, kam patří jeho zamalovánky, zapalovánky, odstřihovánky a další „-ánky“, ve kterých umělec láká diváka, aby se na jejich dotváření sám spolupodílel.

Studentka se v práci dále věnuje Steklíkovým Střihům na krajinu, které lze považovat za velmi minimalisticky koncipované, v celkovém vyznění jako velmi tiché reflektování prostředí vlastní rodiny, současně však i jako soustředění se na subtilní kresebnou linii, která umělci byla velmi blízká.

V další části práce Anna Roubalová uvádí Steklíkovu účast na společných konceptuálních akcích Křižovnické školy, pohybujících se na hranicích happeningu, land artu a performance. Studentka v souvislosti s některými happenings (Ošetřování stromů) uvažuje o těchto aktivitách i v rovině vztahu kombinace estetického vnímání tvořeného díla s pohledem nepostrádajícím ekologické aspekty a tím i širší obsahové souvislosti.

V následujících podkapitolách představuje další tematicky vymezená Steklíkova díla, jakými jsou Rámy/čtverce a Dublovky, dále se zevrubněji věnuje hnutí Fluxus a Steklíkově spolupráci s umělci Annegret Heintl a Benem Pattersonem, kteří byli jeho členy. V této souvislosti se soustředí i na Steklíkovy Partitury (propalované, ošetřované, ptačí), dále pak na cyklus Setkání.

V závěru práce se snaží studentka definovat a shrnout základní principy a myšlenkové zázemí Steklíkovy práce. První v řadě tu uvádí koncept jako takový, jako základnu uplatňující se v podstatě ve všech tematických okruzích jeho tvorby. Znovu zdůrazňuje, že se Steklík ve svém díle důsledně snažil zpochybňovat z fetišizovaný umělecký artefakt, snažil se o mazání hranic mezi uměním a životem. Nakonec se Anna Roubalová ještě jednou vrací k detailnějšímu pojednání o Steklíkově tvorbě v oblasti happeningu a land artu.

Z mého pohledu je bakalářská práce Anny Roubalové kompaktní a přehledně uspořádaná. Citace z prostudované literatury se snaží studentka dále rozvádět, získané informace vlastním způsobem zdárně interpretuje. Jazyková stránka je na velmi slušné úrovni, občas se objeví až příliš emotivně podbarvený projev na hranici klišé či floskule, není to však časté. Překlepů je v práci velmi málo, gramatická stránka výborná. Škoda, že obrazová příloha není obsažnější.

Práci doporučuji k obhajobě a hodnotím stupněm **výborně**.

Jaroslav J. Alt

V Trstěnici dne 7. 6. 2019.